

Kendelse

afsagt den 15. september 2020

Sag nr. 2020-80-0471

[Klager]

mod

DR

[Klager] har klaget til Pressenævnet over artiklen ”*[Barnet] er anbragt og vil bare gerne have fred og ro, men hans sag tages op igen og igen*”, samt over indslaget ”*Tvangsfjernelser: Advokater trækker sager i langdrag*”, som blev bragt den 1. februar 2020 på henholdsvis DRs netavis dr.dk og i TV Avisen på DR1, idet hun mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har navnlig klaget over, at DR har bragt ukorrekte og krænkende oplysninger om hende, samt at DR har bragt et interview af hendes søn uden hendes samtykke. Klagen omfatter endvidere manglende forelæggelse.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

[Klager] korresponderede forud for offentliggørelsen af den påklagede artikel og det påklagede indslag med DR via mail og Facebook. Pressenævnet har modtaget kopi af korrespondancen, hvor det fremgår, at DR blandt andet den 29. januar 2020 skrev følgende til [Klager] via mail:

”Hermed forelæggelse af sag, jf. de presseetiske linjer som DR er underlagt. DR vil på radio og TV udkomme med en historie, der omhandler tvangsanbringelser. Rapporter fra Ankestyrelsen og [Landsforeningen] peger nemlig på, at advokater tjener penge på at spekulere i, at få forældre med tvangsfjernede børn til at genoptage sagerne. Tvangsanbragte børn, der forsøger at få en fast og tryk barndom hos eksempelvis plejeforældre, bliver ofrene, når deres sager ankes og genoptages af de biologiske forældre. To rapporter fra Ankestyrelsen peger på at det er forældrenes advokater, der har interesse i at trække sagerne ud – mens de lønnes af kommunen. Både plejefamilier og [Landsforeningen] oplever det er advokaterne, der opfordrer de biologiske forældre til at prøve tvangsanbringelsen – også selvom forældrene ikke har vist tegn på forbedret tilværelse. [Barnet] og plejefamilien udtaler følgende kritikpunkter:

De konstaterer at [Barnet] har været tvangsanbragt hos dem siden han var otte måneder. Årsagen er at [Barnet] føler utryghed hjemme hos sin biologiske mor. Der er råben, hvor [Barnet] lukker sig inde og moderen kan ikke løfte det ansvar, det kræver at have et barn, fordi alt ikke kører på en snor.”

Samme dag svarede [Klager] blandt andet følgende:

”Jeg kan desværre ikke give dig samtykke til at lade [Plejemoren] hænge mig ud i medierne igen! Men du kan godt få min dokumenterede historie. Hvis du ikke vil respektere mit nej må jeg gå videre med min klage. For [Plejemoren] bestilte min søn, og har forsøgt at få mig umyndiggjort og gemt væk på en lukkede psykiatrisk pædagogisk institution.

[...]

Derudover har hun stalket mig og lavede falske sociale underretninger og diverse politianmeldelser med de vildeste påstande. Det er kun småtingsafdelingen dette her, men bare nogle af de slemme ting hun har udsat mig for..!

[...]”

Herefter skrev DR følgende:

”Tak for hurtig respons.

Jeg forsøger at tale i en ordentlig tone.

Det er klart, at vi skal følge de presseetiske regler og almindelig ordentlighed – også i den følsom sag, som denne.

Akkurat som vi forholder dig til de ting som bliver sagt om dig, så er vi jo nødt til at forholde de andre parter, det kritiske og krænkende du siger om dem – og det er vi nødt til at have bevis for, før vi kan forholde dem til det.

På den måde behandler vi jeg begge lige og ens.

Beklager hvis det ikke virker sådan.

Ha’ en god dag :)”

Det fremgår endvidere, at [Klager] blandt andet den 29. januar 2020 skrev følgende til journalist [Journalisten] via Facebook Messenger:

”Jeg har svaret og det er dokumenterede fakta jeg har skrevet til dig. Og jeg står fast i, at du ikke får mit samtykke”.

Til dette svarede [Journalisten]:

”Jeg har skrevet en mail til dig, hvor jeg spørger efter dokumentation for de beskyldninger ud kommer med. Det er vi nødt til at have.

Herefter skrev [Klager]:

”Godt jeg vil ikke samarbejde med dig med den tone. ”

Den påklagede artikel

DR bragte den 1. februar 2020 artiklen "[Barnet] er anbragt og vil bare gerne have fred og ro, men hans sag tages op igen og igen" på DRs netavis dr.dk. Artiklen har følgende under-rubrik:

"Det kan rippe op i gamle sår, når man gentagne gange kan klage over tvangs-anbringelser."

Af artiklen fremgår herefter følgende:

"På søndag kan [Barnet] fejre sin 16-års fødselsdag. Det gør han sammen med sine plejeforældre [Plejemoren] og [Plejefaren], som han har boet hos, siden han var otte måneder gammel. Siden han blev tvangsfjernet fra sin biologiske mor. Lidt uden for [Byen] lever han et normalt ungdomsliv. Han går i skole, er sammen med vennerne og bruger sin fritid på motorsport. Men alt for ofte bliver hans liv, og alt det han normalt gør, sat på pause. Han forsvinder ind i sig selv og bliver en slags dukke, der godt nok ligner et menneske og opfører sig som et menneske, men går rundt for sig selv. Når folk spørger ham om noget, siger han bare ja, uden at forholde sig til hvad de siger. Og han har svært ved at sove om natten. Nogle gange flere dage ad gangen. - Jeg har mareridt og drømmer, at der kommer en bil, og at fire, fem måske seks mænd tropper op ved min dør og siger, at jeg skal med.

'Det ville ikke fungere'

Efterhånden som [Barnet] har prøvet det flere gange, er han er blevet bedre til at tackle det.

Men utrygheden sidder i ham hver gang.

Det, der udløser den, er en stor bunke papir, som han ikke har lyst til at læse, men som han er nødt til at forholde sig til.

I bunken ligger kommunens sagsakter, og de skal kigges igennem hver gang, der skal tages stilling til, om han skal have samvær med sin mor.

Allerhelst ville hans mor gerne have ham hjem. Men [Barnet] ved, at det ikke går.

- Selvom jeg elsker min mor virkelig højt, så ville det ikke kunne fungere, siger han Fordi Vestre Landsret tilbage i 2012 slog fast, at han skulle anbringes permanent, ved han, at han ikke skal flytte hjem igen. Men tvivlen nager ham alligevel.

- Jeg ved godt, at jeg ikke bliver flyttet. Jeg bor her, indtil jeg er 18 år, og det bliver der ikke lavet om på. Men så kommer følelsen af, hvad nu hvis...

Advokater spiller uheldig rolle

Når børn og unge som [Barnet] gang på gang må forholde sig til ankesager fra deres biologiske forældre, skyldes det ikke alene, at forældre, der har fået fjernet deres barn, vil gøre, hvad de kan for at få det hjem igen.

Det kan også skyldes, at forældrenes advokater er sikret en indtjening på at køre sagerne. I sager om tvangsfjernelse har forældrene fri proces, og det betyder, at kommunerne er forpligtet til at betale for advokaternes arbejde, når sagerne tages op igen.

Det er dog problematisk, fortæller flere kommuner i to nye rapporter fra Ankestyrelsen, hvor man blandt andet har undersøgt, hvorfor antallet af klagesager stiger. Kommunerne oplever, at ikke alle klagesager er i forældrenes interesse, men i stedet kommer på advokaternes initiativ.

I [Landsforeningen] har formand [Formanden] samme fornemmelse. Han mener ikke, at forældrene kan klandres for at ville have genoptaget en sag. Men når advokaterne fører an, er det noget andet.

- Hvis vi skal pege på skurkene, så er det altså i sidste ende dem, der tjener penge på det her, og det er advokaterne. Der skal være en eller anden form for styring på det her, for ellers bliver det det vilde vesten, siger han.

Brug for, at der er ro på

I øjeblikket ser [Barnet] ikke sin biologiske mor. Han har brug for fred og ro, fortæller han.

Sidst han så hende, var det samvær i halvanden time med to overvågere, og bagefter havde han svært ved at samle sig igen.

- Jeg var lukket ned i tre uger, hvor jeg ikke kunne være mig selv, siger han.

I de perioder hjælper det ham at sætte sig bag rattet i sin crosskart – et køretøj, der er en blanding mellem en motocrosscykel og en rallybil.

- Dét er det eneste, der tæller, at jeg skal have gassen i bunden og så fremad, siger [Barnet].

I værkstedet hos plejefamilien hjælper hans plejefar [Plejefaren] ham med at holde Køretøjet ved lige. [Plejefaren] har set, hvordan det påvirker [Barnet], når hans sag tages op igen og igen.

- Man kan se på [Barnet], at det ikke er skønt, at han skal igennem den trummerum hver eneste gang. Det var skønnere, hvis der faldt ro på, og vi kunne have et ordentligt samarbejde om ham.

'Må være mega hårdt'

Familien har i alt tre plejebørn.

Når [Barnet] fortsat er tvangsanbragt begrundes det med, at han har fået en meget tæt tilknytning til sin plejefamilie. Uanset hvad begrundelsen er, er det dog et væsentligt problem, at sagerne kan tages op gentagne gange, mener plejeforældrene.

- Det må være mega hårdt for børnene igen og igen at skulle have taget sagen op, siger [Barnet]s plejemor [Plejemoren].

- Jeg synes, advokaterne burde råde dem (de biologiske forældre, red.) til at sige, at der skal være sket noget nyt, før du kan tage den her sag op igen. Ellers vil udfaldet ofte være det samme, siger hun.

I plejefamiliens værksted kan [Barnet] glemme konflikterne for en stund.

Det er ikke, fordi der skal gøres indhug i de biologiske forældres retssikkerhed, understreger [Plejefaren]. Men man er nødt til at stramme reglerne for, hvor mange gange en sag kan tages op igen fra forældrenes side, mener han. Hvis det derimod var [Barnet] selv, der ønskede at få gjort noget, var sagen en anden.

- Hvis [Barnet] gør krav på, at han gerne vil hjem, eller at der er et eller andet, så skal han jo høres. Han har sin egen advokat. Han behøver ikke engang komme til os, siger [Plejefaren].

Også [Barnet] ønsker, at der bliver lavet en begrænsning.

- Hvor mange chancer skal man egentlig have? spørger han.

Ærgerlig læsning

Familieretsadvokat og medlem af [Rådet] med speciale i tvangsanbringelser [Familieretsadvokaten] har set Ankestyrelsens rapporter.

Hun er ked af det billede, der bliver tegnet af advokaternes rolle.

- Jeg bliver rigtig ærgerlig over at læse det, men jeg håber da ikke, at det er tilfældet, og jeg kan kun tage afstand fra det, hvis der er nogen, der sidder og spekulerer i at skulle køre de her sager helt ud for selv at have sager i hus og ikke for at varetage klienternes interesser, siger hun.

Derimod mener hun, at advokaterne bør være med til at rådgive om, hvordan det kan påvirke relationen til børnene på længere sigt, hvis man ofte klager over afgørelser.

- Vi er ikke psykologer, der kan sige, hvad det vil gøre ved børnene. Vi kan kun vejlede og sige, at det også skal være et hensyn, fordi det måske kan gøre det sværere for forældrene på et senere tidspunkt at se deres børn, siger [Familieretsadvokaten].

Lovændring på vej

På Christiansborg erkender social- og indenrigsminister [Social- og indenrigsministeren] ([Partiet]), at der er ting på området, der ikke fungerer, som de burde. Derfor er der med afsæt i en politisk aftale en lovændring på vej, der skal begrænse forældremyndighedsindehavernes - her de biologiske forældres - mulighed for at få behandlet sagerne igen, hvis det skaber for stor utryghed.

- Nu laver vi en lovændring, som gør, at vi kan beskytte barnet lidt bedre, siger hun. Hun vil ikke skyde direkte på forældrenes advokater, men slår fast, at det er barnets stemme, der skal veje tungest.

- Vi har at gøre med nogle meget udsatte børn, der har brug for en meget tryk hverdag. I de situationer, hvor der ikke er sket noget nyt i forhold til det, der har været årsag til, at barnet er blevet fjernet, skylder vi barnet ro og stabilitet.

Når [Barnet] fylder 16 år på søndag, er der kun to år til, han bliver myndig, og han selv kan bestemme, hvor han vil bo og leve og med hvem.

Når han alligevel har valgt at stå frem med sin historie, gør han det, fordi han ved, at der er andre, der har det på samme måde som ham.

- Det er ikke kun mig, der sidder med det her problem, siger han."

Til artiklen er indsat et portrætbillede af [Barnet]. Billedet er ledsaget af følgende tekst:

"[Barnet] blev tvangsfjernet, da han var otte måneder gammel, men hans sag er blevet anket adskillige gange, og han må hele tiden forholde sig til den."

Til artiklen er endvidere indsat et billede af [Barnet], der sidder sammen med sin plejemor. Billedet er ledsaget af teksten:

”[Barnet]s sag udgør en stor og solid bunke på bordet hos plejefamilien.”

Af noter til artiklen fremgår følgende med kursiv:

”DR har været i kontakt med [Barnet]s biologiske mor, som er blevet forelagt kritikken. Hun er ikke enig i [Barnet]s og plejefamiliens fremstilling af de faktuelle omstændigheder, men har ikke ønsket sit svar på kritikken bragt. Af hensyn til de pårørende optræder ingen af de involverede parter med deres fulde navne.

* Opdateret 04.02.2020: Siden artiklen er udkommet, er det blevet præciseret, at Vestre Landsret tilbage i 2012 slog fast, at [Barnet] skulle anbringes permanent, og at [Barnet]s sag derfor nu udelukkende handler om samvær. Derudover er det præciseret, at papirbunken på bordet består af papirer fra kommunen, ligesom ordet ”god” nu er fjernet fra sætningen ”... forældrenes advokater er sikret en god indtjening”.

Det påklagede indslag

DR bragte den 1. februar 2020 klokken 18:30 nyhedsindslaget ”*Tvangsfjernelser: Advokater trækker sager i langdrag*” i TV Avisen.

Af nyhedsindslaget fremgår følgende:

”[Tidskode 00:00-02:50]

Nyhedsværten: Forældre til tvangsfjernede børn har ret til jævnligt at genoptage sagen. Og det er der flere, der gør gentagne gange, men noget kunne tyde på, at det i nogle tilfælde mest er de biologiske forældres advokater, der har interesse i at holde gang i sagerne på grund af mere indtjening. Det bliver beskrevet i to rapporter fra Ankestyrelsen, og den usikkerhed, sagerne skaber, kan gå ud over børnene.

[Barnet]: Det er her, jeg altid har været og altid har kendt til.

Speak: [Barnet] er plejebarn.

[Barnet]: Det er her, jeg bor.

Speak: Tvangsanbragt hos en plejefamilie i [Byen].

[Plejefaren] (plejefar): Vi kan tværes lidt, og vi kan hygge os rigtig sammen.

Speak: Men han er lige så stor en del af familien.

[Barnet]: Jeg føler mig hundrede procent hjemme.

Speak: Som plejefar [Plejefaren]s biologiske børn.

[Plejefaren] (plejefar): Det er ikke anderledes end dengang, jeg stod med min egen søn, der kørte motocross.

Speak: Her har [Barnet] boet i femten år – siden han var otte måneder gammel.

[Plejefaren] (plejefar): Det sidder rigtig fint nu.

Speak: Flere gange årligt bliver der vendt op og ned på familietilværelsen.

[Barnet]: Jeg får en uro i kroppen, og jeg bliver nervøs.

Speak: [Barnet]s biologiske mor forsøger jævnligt via sine advokater at få [Barnet] hjem igen eller få samvær med ham. Det kan hun gøre på kommunens regning. Også i det tilfælde, at hendes evne til at være forælder ikke er forbedret.

[Barnet]: Man bliver utryg, og man er bange for, at man kommer hjem – at der kommer en lige pludseligt og siger, 'du bliver hentet'.

[Plejefaren] (plejefar): Jeg tror, den er snart ved at være klar til at starte nu.

Speak: Når sager som disse genoptages, sker det i nogen tilfælde, fordi de biologiske forældre opfordres til det af deres advokater, der har en økonomisk interesse i det. Det viser rapporter fra Ankestyrelsen. Der står blandt andet, [grafik vises på skærmen]: 'Det er nogle af kommunernes oplevelse, at advokaterne ikke har forældrenes bedste interesse i sigte i de tilfælde, men alene forsøger at sikre mest muligt arbejde til dem selv.'

[Landsforeningen] kalder det en uetisk forretningsmodel.

[Formanden]: Der bliver nødt til, at det her ikke er noget, som igen og igen og igen og igen kan tages op. Fordi det er ikke et ordentligt barneliv, og hvad er det.

Speak: Hos Advokatsamfundet kender man ikke noget til den praksis.

[Familieretsadvokaten]: Hvis det forekommer, så er det noget, at vi i [Rådet] tager afstand fra.

Speak: Social- og indenrigsministeren mener, at der skal handles. Og regeringen er kommet med et lovforslag, der skal sikre, at de biologiske forældre først kan anke, når deres situation er forbedret.

Social- og indenrigsministeren: Og så er vi jo i gang med at kigge, hvordan vi i det hele taget helt grundlæggende i vores lovgivning i forhold til de mest udsatte børn, kan sørge for, at det er hensynet til barnet, der vejer tungest.

Speak: Og imens politikerne forhandler, gør [Barnet] som han plejer – holder sig travlt beskæftiget i garagen.

[Barnet]: Det giver mig en ro og selvtilid til, at jeg kan klare min hverdag. Den hænger næsten efterhånden kun sammen på grund af det her.

Nyhedsværten: DR har været i kontakt med [Barnet]s biologiske mor, som er levet forelagt kritikken. Hun er ikke enig i [Barnet]s og plejefamiliens fremstilling af de faktuelle omstændigheder, men har ikke ønsket sit svar på kritikken bragt. Af hensyn til de pårørende optræder ingen af de involverede parter med deres fulde navne."

[Klager] klagede den 1. februar 2020 til DR, der den 14. februar 2020 afviste klagen. [Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 2. marts 2020.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Privatlivets fred

[Klager] har anført, at DR har bragt et interview med hendes 15-årige søn, [Barnet], selv om hun har afvist at give sit samtykke hertil.

[Klager] har fortsat fuld forældremyndighed over sin søn, og hun har gentagende gange via mail nægtet at give hendes samtykke til, at DR kunne bringe et interview med hendes søn. Det er krænkende, at DR har brugt hendes søn til at "svine hende til" på landsdækkende tv.

I henhold til både forvaltningsloven og persondataloven må [Klager]s søn ikke udtale sig uden hendes samtykke, og DR kan og må således ikke udstille hende eller afvise hendes partshøring.

Korrekt information

[Klager] har anført, at artiklen og indslaget indeholder udokumenterede oplysninger. DR har handlet uprofessionelt og har ikke undersøgt området ordentligt. Der foregår mange ulovligheder på området, der strider imod lovgivningen og diverse konventioner, herunder FNs Børnekonvention, men det virker derimod som om, at DR kun har været interesseret i at skabe en skandale.

- Omtale af advokaterne

[Klager] har anført, at DRs omtale af de advokater, der repræsenterer forældrene i sager om tvangsfjernelse, herunder advokaternes bevæggrund for at genoptage sagerne, er udokumenteret og indeholder krænkende oplysninger om advokaterne.

Der er ingen advokater, der kun tænker på penge, fordi advokaterne, som arbejder med børnesager, kan tjene på dem. Ankestyrelsen er med til at fabrikere dokumentfalsk, hvilket [Klager] og hendes advokater kan bevise og dokumentere. Formanden for [Landsforeningen] har tidligere sagsøgt eller forsøgt at sagsøge [Klager], og han har tidligere politianmeldt hende, så hun ikke ville fortælle, at det derimod er en fed pengeindustri at blive plejefamilie, da en plejefamilie kan tjene op til 100.000 kr. om måneden.

- Tvangsanbringelses- og samværssagen

[Klager] har anført, at DR ikke har dokumentation for oplysningerne og udtalelserne om hende, og at DR har bragt krænkende oplysninger om hende.

Forelæggelse

[Klager] har anført, at hun ikke har haft mulighed for at udtale sig. [Klager] er blevet censureret op til flere gange, og DR har heller ikke udvist interesse for at medtage hendes udtalelser i artiklen og indslaget.

Sletning af kommentarer

[Klager] har anført, at DR har slettet hendes kommentarer til et Facebook-opslag, der linker til den påklagede artikel, samt at DR har blokeret hendes adgang til DR på sociale medier.

[Klager] har som følge af sletningen af kommentarerne og blokeringen ikke fået lov til at udtale sig.

DRs handlemåde

[Klager] har anført, at journalist [Journalisten] har fremsat grove injurierende beskyldninger mod hende under deres korrespondance, herunder at [Journalisten] har påstået, at [Klager] lyver, og at hun var ”truende og grov og uhøflig” over for ham, hvilket hun ikke var.

Journalist [Journalisten] har derudover overtrådt databeskyttelsesloven og straffelovens § 152 sammenholdt med forvaltningslovens § 27.

2.2 DRs synspunkter

Privatlivets fred

DR har afvist at have handlet i strid med de vejledende regler for god presseskik i forbindelse med artiklen og indslaget.

DR har oplyst, at DR flere gange har forsøgt at få [Klager]s samtykke til [Barnet]s medvirken, hvilket hun afviste. DRs anmodning om samtykke blev oprindeligt sendt til [Klager] via kommunen, idet [Barnet]s plejefamilie ikke var i besiddelse af kontaktoplysninger på [Klager] og heller ikke ønskede at oplyse [Klager]s fulde navn til DR af hensyn til deres tavshedspligt. DR tog derfor kontakt til kommunen med anmodning om, at kommunen videreformidle DRs anmodning om samtykke til [Klager] som [Barnet]s biologiske mor, DRs anmodning var ledsaget af en kort beskrivelse af baggrunden for henvendelsen. DR anmodede også kommunen om at bistå DR med en kommende forelæggelse for [Klager], hvilket kommunen dog afviste.

[Klager] afviste DRs anmodning om samtykke – også dette skete via kommunen. DR var på dette tidspunkt endnu ikke bekendt med [Klager]s navn. Samme dag, som [Klager] afviste at give sit samtykke via kommunen, blev DRs journalist [Journalisten] imidlertid kontaktet af [Klager] via Facebook Messenger-funktionen, hvor [Klager] igen afviste at give sit samtykke til [Barnet]s medvirken. I forlængelse heraf anmodede [Journalisten] om [Klager]s mail til brug for forelæggelsen.

DR er enig i, at DR efter det presseetiske regler som udgangspunkt bør indhente forældrenes samtykke i forbindelse med interview af mindreårige. Derfor var det også meget vigtigt for DR at være i dialog med [Klager] om samtykke.

Kravet om forældresamtykke gælder imidlertid ikke ubegrænset. Det følger således af Presse-nævnets praksis, at barnets eller den unges ret til at ytre sig kan veje tungere end forældrenes samtykkekrav. I vurderingen af hensynet til barnets eller den unges ytringsfrihed lægger Pressenævnet også vægt på blandt andet den mindreårige og dennes alder, karakteren af emnet og den mindreåriges udtalelser. Jo ældre og jo mere modne de mindreårige er, jo bedre kan de selv tage stilling til, om de vil medvirke i en artikel eller et indslag i et medie. DR har henvist til Pressenævnets kendelse af 24. juni 2014 i sag nr. 14-70-00624 og Pressenævnets kendelse af 19. april 2013 i sag nr. 12-70-00366-2. I begge sager var børnene, der udtalte sig uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, 13 år.

Det er DRs opfattelse, at historien om det stigende antal sager om genoptagelse i forbindelse med tvangsanbringelser har væsentlig samfundsmæssig interesse. [Barnet]s egne oplevelser

med at få genoptaget sin sag var vigtig for historien, og hans ret til at fortælle den vejer meget tungt. [Barnet] repræsenterer i den her sammenhæng den gruppe børn, som bliver påvirket hver gang, der skabes usikkerhed om, hvor de skal bo, eller om der skal ændres på vilkårene for samvær. Der er derfor tale om en væsentlig samfundsproblematik, og det er DRs opfattelse, at [Barnet]s ret til at ytre sig herom vejer tungt.

Som det fremgår af artiklen og indslaget, udtaler [Barnet] sig om, hvordan det påvirker ham, når hans samværsag bliver genoptaget. [Barnet] udtaler for eksempel, at han bliver utryg, at han får en uro i kroppen, og at han bliver nervøs for, om han bliver hentet. Det fremgår også af artiklen og indslaget, at [Barnet] på tidspunktet for indslaget var 15 år og siden hen er fyldt 16 år. DR kan i øvrigt oplyse, at [Barnet] fremstår for sin alder både som moden og velovervejet. Plejeforældrene medvirker også i artiklen og indslaget sammen med [Barnet]. Plejeforældrene har således også vurderet, at [Barnet] har kunnet overskue konsekvenserne ved at medvirke.

Efter grundige overvejelser og på baggrund af ovenstående valgte DR at vægte hensynet til [Barnet]s ret til at ytre sig højere end kravet om samtykke til hans medvirken. Det er DRs opfattelse, at dette er i overensstemmelse med de presseetiske regler og Pressenævnet praksis. For at beskytte [Barnet] og de pårørendes fulde identitet, herunder [Klager], valgte DR i øvrigt at udelade [Barnet]s og plejefamiliens efternavn.

Korrekt information

DR har bemærket, at artiklen og indslaget ikke handler om [Barnet]s tvangsfjernelse eller om, hvad der ligger til grund for den. Baggrunden for artiklen og indslaget er to rapporter fra Ankestyrelsen, der begge beskriver, at antallet af klagesager i forbindelse med tvangsansbringelser stiger. I rapporterne forklarer flere kommuner, at de oplever, at advokater opfordrer de biologiske forældre til at genoptage sagen, fordi advokaterne har en økonomisk interesse i det. Kommunerne oplever derfor, at genoptagelsessagerne ikke altid er i de biologiske forældres interesse. Det er denne historie, der er i fokus i artiklen og indslaget.

Artiklen og indslaget handler herudover om, hvordan børn, der er tvangsfjernet, kan opleve det, når nye sagsakter skaber usikkerhed og utryghed for rammerne om deres tilværelse. I den forbindelse medvirker [Klager]s 15-årige søn, [Barnet], og hans plejefamilie, som fortæller om deres personlige oplevelser i forbindelse med, at [Barnet]s sag genoptages.

I artiklen og indslaget medvirker desuden [Formanden], der er formand for [Landsforeningen], social- og indenrigsminister, [Social- og indenrigsministeren], samt familieretsadvokat og medlem af [Rådet], [Familieretsadvokaten], der alle udtaler sig om Ankestyrelsens rapporter. Ingen af dem udtaler sig om [Barnet]s sag.

- Omtale af advokaterne

DR har anført, at selv om [Klager] er nævnt i artiklen og indslaget, har DRs omtale af advokaterne ikke en sådan forbindelse til [Klager], at hun kan anses for at have en direkte og individuel retlig interesse i at få prøvet, om DR har overtrådt de presseetiske regler ved omtalen af

advokaterne. Spørgsmål relateret til omtalen af advokaterne bør derfor afvises, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 2.

DR har bemærket, at DRs omtale af advokaterne bygger på rapporter fra Ankestyrelsen, og at det klart fremgår af artiklen og indslaget, at beskrivelsen i de to rapporter bygger på kommunernes oplevelser.

DR har desuden indhentet en udtalelse fra formanden for [Landsforeningen], [Formanden], der bekræfter det indtryk, der fremgår af rapportererne.

DR har derudover forelagt rapportererne for familieretsadvokat og medlem af [Rådet] med speciale i tvangsanbringelser, [Familieretsadvokaten], hvis udtalelser gengives i artiklen og indslaget.

Endelig har DR interviewet social- og indenrigsministeren, der har oplyst, at der er en lovændring på vej, der skal begrænse de biologiske forældres mulighed for at få behandlet sagerne igen, hvis det skaber for stor utryghed.

- Tvangsanbringelses- og samværssagen

DR har anført, at oplysningerne, der angår [Barnet]s tvangsanbringelses- og samværssag, som fremgår af artiklen og indslaget, er baseret på materiale fra [Barnet]s sag, som DR har set.

Herudover udtaler [Barnet]s sig om, hvordan han oplever det, når hans samværssag genoptages. Hverken [Barnet] eller hans plejefamilie udtaler sig på noget tidspunkt om baggrunden for, at [Barnet] er anbragt.

Det er DRs opfattelse, at der er tale om et emne af almen interesse, og at det har været berettiget at bringe [Barnet]s udtalelser samt enkelte oplysninger om [Barnet]s sag for at belyse konsekvenserne for de børn, hvis sager genoptages, herunder ønsket om ro og begrænsning i antallet af anmodninger fra forældremyndighedsindehaveren, hvilket i øvrigt også debatteres på lovgivningsniveau.

Det er i øvrigt DRs opfattelse, at [Barnet] under interviewet optræder loyalt og hensynsfuldt over for [Klager], og at hverken [Barnet] eller DR i øvrigt ”sviner [Klager] til”.

Forelæggelse

DR har anført, at de oplysninger i artiklen og indslaget, som måtte kunne opfattes krænkende i forhold til [Klager], er forelagt [Klager] via mail.

DR har i forlængelse heraf oplyst, at [Klager] som svar på forelæggelsen fremkom med en række konkrete krænkende påstande om [Barnet]s plejemor. DR anmodede [Klager] om dokumentation for disse påstande, så DR havde mulighed for at efterprøve oplysningerne og

tage højde for dem i artiklen og indslaget. [Klager] har imidlertid ikke dokumenteret påstandene og har i øvrigt afvist at lade DR bringe hendes svar.

På den baggrund er det DRs opfattelse, at der er sket forelæggelse i overensstemmelse med god presseskik, og at [Klager]s svar i rimeligt omfang er loyalt refereret i artiklen og indslaget, herunder at [Klager] ikke er enig i [Barnet]s og plejefamiliens fremstilling af de faktuelle omstændigheder og ikke ønskede sit svar på kritikken bragt.

Sletning af kommentarer

DR har bekræftet, at DR har slettet en række af [Klager]s kommentarer til DRs Facebook-opslag med link til artiklen på DRs Facebook-side (nærmere P4 Nordjyllands Facebook-side), samt at DR har blokeret hende fra at kommentere på DRs Facebook-side.

DR har bemærket, at kommentarer på DRs Facebook-sider i overensstemmelse med Presse-nævnets praksis må betragtes som uredigerede indlæg skrevet af udefrakommende, hvor der ikke er foretaget nogen journalistisk udvælgelse inden offentliggørelsen, og at kommentarfunktionen til opslag på mediernes Facebook-sider derfor ikke er omfattet af medieansvarsloven. Efter Pressenævnets praksis indebærer redaktionens efterfølgende sletning af kommentarer heller ikke, at der er foretaget en sådan redigering, at forholdet falder ind under medieansvarslovens område. DR har henvist til Pressenævnets kendelse af 18. september 2018 i sag nr. 2018-80-0170, samt den efterfølgende kendelse af 8. oktober 2018 i sag nr. 2018-80-0187, hvor genoptagelse af samme sag blev afvist. Det fremgår også af kendelsen af 18. september 2018, at det ligger uden for nævnets kompetence at pålægge mediet at ophæve en blokering af en debattør.

Klagepunktet vedrørende sletning af [Klager]s kommentarer på DRs Facebook-side samt blokering af [Klager] fra at kommentere på DRs Facebook-opslag hører efter DRs opfattelse derfor ikke under nævnets kompetence og bør afvises, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 1.

DR har bemærket, at sletningen af kommentarerne og blokeringen ikke er ensbetydende med, at [Klager] ikke har fået lov til at udtale sig. DR har i den forbindelse henvist til, at DR har forelagt [Klager] en række oplysninger forud for offentliggørelsen af artiklen og indslaget.

DRs handlemåde

DR har bemærket, at journalist [Journalisten] på intet tidspunkt har påstået, at [Klager] lyver, men alene har bedt om dokumentation for de påstande, som [Klager] er kommet med under korrespondancen, herunder påstande om [Barnet]s plejemor.

Det er DRs opfattelse, at journalist [Journalisten] under hele forløbet har ageret professionelt, herunder ved at efterprøve påstandene fremsat af [Klager], og har kommunikeret i en sober og saglig tone.

For så vidt angår [Klager]s øvrige påstande om overtrædelse af straffeloven, forvaltningsloven og persondataloven har DR bemærket, at de ligger uden for Pressenævnet kompetence, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 1, 1. led.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jens Kruse Mikkelsen, Jørn Mikkelsen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Retlig interesse

Det er en betingelse for at klage til Pressenævnet, at klageren har retlig interesse i det forhold, der klages over. Det indebærer, at man selv som person, organisation, virksomhed eller lignende skal være omtalt, afbilledet eller på anden måde identificeret i mediet. Da [Klager]s søn deltager i artiklen og indslaget med navns nævnelse og blandt andet omtaler hende i forbindelse med deres samværssag, har [Klager] retlig interesse i, at klagen behandles, uanset at hun ikke selv er nævnt ved navn.

Pressenævnet bemærker, at [Klager] ikke har dokumenteret at være klageberettiget på vegne af andre end sig selv. Klagen vurderes derfor alene i forhold til, om god presseskik er tilside-sat i forhold til [Klager], hvorfor udsagnet, der vedrører advokaterne, ikke behandles.

Kompetence

Pressenævnet bemærker indledningsvist, at nævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. medieansvarslovens § 34 og de vejledende regler for god presseskik. Det er således mediet og ikke den enkelte journalist, som er part i Pressenævnets sag. Spørgsmålet om, hvorvidt forhold er injurierende (efter straffeloven), samt spørgsmål om overtrædelse af forvaltningsloven, henhører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence. Endvidere henhører spørgsmål om, hvorvidt der er sket en overtrædelse af databeskyttelseslovgivningen, under domstolene og Datatilsynet og falder uden for Pressenævnets kompetence.

Pressenævnet bemærker videre, at det ligger uden for nævnets kompetence at pålægge DR at ophæve en blokering af en debattør. Det er Pressenævnets opfattelse, at debatsider, hvor ude-fracommende kan skrive uredigerede debatindlæg/kommentarer, ikke er omfattet af medieansvarsloven, idet der ikke er tale om en redigeret envejskommunikation. [Klager]s kommentarer på DR Nyheders Facebook-side må betragtes som sådanne uredigerede indlæg skrevet af udefracommende, hvor der ikke er foretaget nogen journalistisk udvælgelse inden offentliggørelsen. Det lægges herefter til grund, at DR alene har fungeret som teknisk formidler. Kommentar-funktionen til opslag på DR Nyheders Facebook-side er derfor ikke omfattet af medieansvarsloven. Redaktionens efterfølgende sletning af [Klager]s kommentarer samt blokering indebærer endvidere ikke, at der er foretaget en sådan redigering, at forholdet falder ind under medieansvarslovens område. Denne del af klagen hører derfor ikke under nævnets kompetence og afvises, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 1.

*God presseskik
Privatlivets fred*

[Klager] har anført, at DR har bragt et interview med hendes 15-årige søn, [Barnet], selv om hun har afvist at give sit samtykke hertil.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, jf. punkt B.1. Det følger videre, at der bør udvises særligt hensyn over for børn og andre personer, som ikke kan ventes at være klar over virkningerne af deres udtalelser. Ved offentliggørelse af interview eller lignende bør forældresamtykke indhentes, når emnets karakter og den mindreåriges alder taler herfor, jf. punkt B.5.

Af den påklagede artikel fremgår blandt andet følgende:

”[...]

'Det ville ikke fungere'

Efterhånden som [Barnet] har prøvet det flere gange, er han er blevet bedre til at tackle det.

Men utrygheden sidder i ham hver gang.

Det, der udløser den, er en stor bunke papir, som han ikke har lyst til at læse, men som han er nødt til at forholde sig til.

I bunken ligger kommunens sagsakter, og de skal kigges igennem hver gang, der skal tages stilling til, om han skal have samvær med sin mor.

Allerhelst ville hans mor gerne have ham hjem. Men [Barnet] ved, at det ikke går.

- Selvom jeg elsker min mor virkelig højt, så ville det ikke kunne fungere, siger han
Fordi Vestre Landsret tilbage i 2012 slog fast, at han skulle anbringes permanent, ved han, at han ikke skal flytte hjem igen. Men tvivlen nager ham alligevel.

- Jeg ved godt, at jeg ikke bliver flyttet. Jeg bor her, indtil jeg er 18 år, og det bliver der ikke lavet om på. Men så kommer følelsen af, hvad nu hvis...

Advokater spiller uheldig rolle

Når børn og unge som [Barnet] gang på gang må forholde sig til ankesager fra deres biologiske forældre, skyldes det ikke alene, at forældre, der har fået fjernet deres barn, vil gøre, hvad de kan for at få det hjem igen.

Det kan også skyldes, at forældrenes advokater er sikret en indtjening på at køre sagerne. I sager om tvangsfjernelse har forældrene fri proces, og det betyder, at kommunerne er forpligtet til at betale for advokaternes arbejde, når sagerne tages op igen.

Det er dog problematisk, fortæller flere kommuner i to nye rapporter fra Ankestyrelsen, hvor man blandt andet har undersøgt, hvorfor antallet af klagesager stiger.

Kommunerne oplever, at ikke alle klagesager er i forældrenes interesse, men i stedet kommer på advokaternes initiativ.

I [Landsforeningen] har formand [Formanden] samme fornemmelse. Han mener ikke, at forældrene kan klandres for at ville have genoptaget en sag. Men når advokaterne fører an, er det noget andet.

- Hvis vi skal pege på skurkene, så er det altså i sidste ende dem, der tjener penge på det her, og det er advokaterne. Der skal være en eller anden form for styring på det her, for ellers bliver det det vilde vesten, siger han.

Brug for, at der er ro på

I øjeblikket ser [Barnet] ikke sin biologiske mor. Han har brug for fred og ro, fortæller han.

Sidst han så hende, var det samvær i halvanden time med to overvågere, og bagefter havde han svært ved at samle sig igen.

- Jeg var lukket ned i tre uger, hvor jeg ikke kunne være mig selv, siger han.

I de perioder hjælper det ham at sætte sig bag rattet i sin crosskart – et køretøj, der er en blanding mellem en motocrosscykel og en rallybil.

- Dét er det eneste, der tæller, at jeg skal have gassen i bunden og så fremad, siger [Barnet].

I værkstedet hos plejefamilien hjælper hans plejefar [Plejefaren] ham med at holde Køretøjet ved lige. [Plejefaren] har set, hvordan det påvirker [Barnet], når hans sag tages op igen og igen.

- Man kan se på [Barnet], at det ikke er skønt, at han skal igennem den trummerum hver eneste gang. Det var skønnere, hvis der faldt ro på, og vi kunne have et ordentligt samarbejde om ham.

[...]”

Af det påklagede indslag fremgår blandt andet følgende:

”[...]

[Barnet]: Jeg får en uro i kroppen, og jeg bliver nervøs.

Speak: [Barnet]s biologiske mor forsøger jævnligt via sine advokater at få [Barnet] hjem igen eller få samvær med ham. Det kan hun gøre på kommunens regning. Også i det tilfælde, at hendes evne til at være forælder ikke er forbedret.

[Barnet]: Man bliver utryg, og man er bange for, at man kommer hjem – at der kommer en lige pludseligt og siger, ’du bliver hentet’.

[...]

Speak: Når sager som disse genoptages, sker det i nogen tilfælde, fordi de biologiske forældre opfordres til det af deres advokater, der har en økonomisk interesse i det. Det viser rapporter fra Ankestyrelsen. Der står blandt andet, [grafik vises på skærmen]: ’Det er nogle af kommunernes oplevelse, at advokaterne ikke har forældrenes bedste interesse i sigte i de tilfælde, men alene forsøger at sikre mest muligt arbejde til dem selv.’

[Landsforeningen] kalder det en uetisk forretningsmodel.

[...]

Nyhedsværten: DR har været i kontakt med [Barnet]s biologiske mor, som er levet forelagt kritikken. Hun er ikke enig i [Barnet]s og plejefamiliens fremstilling af de

faktuelle omstændigheder, men har ikke ønsket sit svar på kritikken bragt. Af hensyn til de pårørende optræder ingen af de involverede parter med deres fulde navne.”

Pressenævnet finder, at medierne bør udvise et betydeligt hensyn til børn, særligt i sager som den foreliggende, hvor det medvirkende barn er en del af en konfliktfyldt og langvarig samværssag. Pressenævnet finder videre, at det interviewede barn har en alder, hvor han som udgangspunkt ikke kan medvirke i en publikation uden sine forældres samtykke. På baggrund af sagens oplysninger, lægger Pressenævnet til grund, at [Klager] har afvist at give samtykke til, at hendes barn kunne medvirke i artiklen og indslaget.

Nævnet finder, at der i den foreliggende sag, hvor der er en interessekonflikt mellem indehaveren af forældremyndigheden og barnet, er en sådan almen interesse knyttet til den pågældende omtale, at der er grundlag for at fravige dette udgangspunkt. Nævnet har lagt vægt på barnets alder og det forhold, at han selv ønskede at stille op til interview, og at plejeforældrene forud var orienteret om hans medvirken i interviewet. Nævnet finder herefter ud fra en samlet vurdering, at hensynet til, at der blev indhentet samtykke fra barnets mor, [Klager], ikke overstiger den samfundsmæssige interesse i omtalen af sagen. Nævnet bemærker, at barnet i sine udtalelser har forholdt sig loyalt i relation til [Klager], og at [Klager] ikke er nævnt ved navn, eller på anden måde kan identificeres ud fra indslaget og artiklen. Pressenævnet udtaler ikke kritik.

Korrekt information og forelæggelse

[Klager] har klaget over, at artiklen og indslaget indeholder udokumenterede oplysninger om hende, som hun ikke har fået mulighed for at udtale sig om.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A.1. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende, jf. punkt A.3.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de indholdsmæssige krav til den bragte information iagttages.

Pressenævnet finder, at oplysningerne om [Barnet]s oplevelse af at få genoptaget sin sag om tvangsanbringelse og samvær med sin mor, [Klager], kan være skadelig, krænkende eller virke agtelsesforringende for [Klager]. Oplysningerne skulle derfor forelægges for [Klager] forud for offentliggørelsen.

På baggrund af sagens oplysninger lægger nævnet til grund, at DR under mailkorrespondancen forud for offentliggørelsen loyalt oplyste [Klager] om indholdet af den påklagede artikel og indslag samtidig med, at [Klager] fik lejlighed til at forholde sig til kritikken. Nævnet lægger endvidere til grund, at [Klager] afviste at lade DR gengive hendes svar.

Pressenævnet finder videre, at DR på tilstrækkelig vis har gjort det klart for læseren, hvor oplysningerne stammer fra, hvem der udtaler sig, og at det fremstår som kildernes subjektive vurderinger. Hertil kommer, at [Klager] forud for offentliggørelsen har fået lejlighed til at forholde sig til kritikken, ligesom hendes afvisning af kritikken tydeligt fremgår af artiklen og indslaget. Nævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af DR.